

בעזה ש"ת

מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידאה
סטריקור

עצה ותבונה

דברי תורה
מכ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה
'עומק לב'

שיעורים ושיחות קודש
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת כי תצא תשפ"ו

מוסדות סטריקוב

בשיתוף כ"ק בני אדמו"ר שליט"א

בתי עדרש "צולאנדאברהם" פאזר התורה מוללי אברכים פפעלי חסד וקופת גי"ח חסד לאברהם זכור לאברהם הכנסת אורחים ועד קרן הבנין ועד קרן הבנין

עלו ואתכנשו להילולא דצדיקא

בס"ד

במלאות כ"ה שנה להסתלקותו לשמי מרום של
אבינו רוענו עטרת ראשנו
כ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה זי"ע
הנגו להזמין את אנשי שלומינו וידידינו שיחיו
לסעודת מצוה וסיום הש"ס

שתתקיים אי"ה ביום ה' פרשת כי תבוא
אור לט"ו אלול תשפ"ו בשעה 8:00
בבית מדרשינו רח' דוד 32 ירושלים

בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יה"ר שזכות בעל ההילולא תגן עלינו ועל כל ישראל בכ"ט ברו"ג

העליה לציון הק' בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ביום ה' י"ד אלול בשעה 18:45 בערב | הסעות יצאו מבתי מדרשינו בירושלים ובבני ברק
ניתן להתעדכן בקול סטריקוב 072-337-1263

שב"ק כי תבוא ט"ז אלול יומא דהילולא

בחורי אנ"ש מוזמנים בזאת לשבות בצל הקודש.
סעודת ליל שב"ק בראשות כ"ק אדמו"ר שליט"א | סעודת יום השב"ק יסעדו בצוותא חדא,
שלא מדבריו אחד הרבנים.

רח' דוד (הבוכרים) 32 עיר"ק ירושלים דובב"א ע"ר. "יסוד מלכות" 580277150 טל: 052-7620204

קובץ די"ט

ערש"ק
פרשת כי תצא
תשפ"ו

לתרומות והנצחות:
052-7620204

לקבלת הגליון בדוא"ל:
a609200101002@gmail.com

יו"ל ע"י
מכון
זכור
לאברהם
סטריקוב

רחוב דוד 32 ירושלים

סדרי הלימודים בחבורת החלכה – משנ"ב ח"ב

השבוע – פר' כי תצא	סי' קס"ט – ק"ע סעיף י"ז
שבוע הבא – כי תבוא	חזרה קס"ח ח' – ק"ע י"ז

חבורת "בני עולם הבא"
דחסידי סטריקוב

בייסודו ובנשיאותו
של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

***

קו הבחינת: 077-437-9774

מידי יום חמישי מתקיימת הבחינה
ניתן לענות על התשובות עד ליום ב' שלאחמ"כ בערב

ניתן להאזין לשיעורי
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי
במערכת 'קול סטריקוב'
מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין לאחר השיעור
ובן בקו שיעורי כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א ב'קול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

כי תצא

כי תצא למלחמה על איביך וגו' (כא, י).

בספ"ק עבודת ישראל דרש פסוקים אלו לעניין עבודת התשובה ותיקון המעשים בחודש אלול והימים הנוראים, וכמו שכתב שם בתחילת דבריו וז"ל: "כי עיקר המלחמה נאמר על ראש השנה שהוא יומא דדינא ונריך להעריך קרב ומלחמה עם היצ"ר ומארי דדינין, ועיקר המלחמה הוא על ידי התשובה שהאדם משים על לבו לשון לה' או מיראתו או מאהבתו". יעו"ש בארוכה^א.

ופירש הכתוב (פסוק יב) "וגלחה את ראשה", "דהיינו ראשית התשובה לעשות לעצמו סייגים לפרוש ממותרות, כי אם תאות הגוף ינהיג על נד ההכרת, והמותרות מכוונים בשם שערות שנריך לגלחן מאחר שאינן מן

הנורח". והנה צודאי שעניין זה אי אפשר לקבוע בו מסמרות, ומסתנה בין אדם לחצרו לפי דרגתו ולפוס שיעורא דיליה, שנריך לעשות חשבון עם נפשו מה הוא אללו בצחינת הכרח ומה הוא אללו בגדר מותרות, ומה שאלל האחד חסוד הכרח הוא נחשב אלל השני מותרות. אלל כללות עניין הפרישות מהמותרות שייך אלל כל אחד ואחד, שיש לכל בן ישראל נקודות מסוימות שיכול יותר להתקדש בהם.

ומפירש המשך הכתוב (שם) "ועשתה את נפרניה" - "דהיינו לנוול את עצמו ולצוות את עצמו על מעשיו הרעים". ונראה הכוונה, שע"י שיצוה עצמו על מעשיו הרעים דין גרמא שלא יחזור וישנה באיוולתו.

עוד כתב שם: "אמנם מדרך העולם לשון צתשובה עד אחר יוה"כ

(א) רבינו למד ברבים את כל המאמר, ולקמן הקטעים בהם הוסיף ביאור.

שהוא יום הדין הגדול, אצל אחרי כן
 צעונותינו הרצים כל האדם שצ לדרכו
 הרעה כצראשונה, לכן הזהיר הכתוב
 (פסוק יד) 'והיה אם לא חפלת בה' -
 פירוש אם תוסף עוד לחטוא ח"ו,
 'ושלחתה לנפשה' - אז הנשמה תפרד
 ממך ולא תבא אליך עוד, 'תחת אשר
 עניתה'. רק יראה האדם כל אשר יקבל
 עליו לשמור ולעשות יהיה לו חק ברית
 עולם לעשות רצון השי"ת".

והנה שיגיע האדם למצב כזה שלעולם
 לא ישוב ויחטא הוא דבר שאינו
 באפשר כמעט, כי תמיד הצחירה נתונה
 ציד האדם, ולעולם יצרו מתגבר עליו
 להחטיאו. אך כוונתו, שעכ"פ בשעת
 התשובה יהיה האדם במדרגה כזו
 שלפיה לא שייך שיחטא עוד, ואז תתחזק
 בקרב החלטה זו בצחינת חק ברית עולם
 לעשות רצון ה' תמיד, ואמנם אין זה
 שולל שלאחר מכן כבר לא יהיה במדרגה
 נעלית זו ויהיה מקום ליצרו לפתותו
 לדבר עבירה, אך הנדרש מהאדם
 שצשעת התשובה תהיה חרטתו וקבלתו
 בשלימות בלי שום שיור.

בי יקרא קן צפור לפניך וגו' לא תקח
 האם על הבנים, שלח תשלח את
 האם ואת הבנים תקח לך (כג, וז).

ובמשנה (ברכות לג:) "האומר על קן
 נפול יגיעו רחמיך ועל טוב
 יזכר שמך מודים מודים משתקין אותו",
 ואמרינן בגמרא שם בטעמא דמילתא
 (לחד מ"ד) "מפני שעושה מדותיו של
 הקדוש צרוך הוא רחמים ואינן אלא
 גזרות". ודברב"ן כאן פירש טעם
 המלוא שהוא "לצלתי היות לנו לצ אחזרי
 ולא נרחם", ונתקשה מדברי הגמרא
 הנ"ל שלכאורה מצויר שאין טעם
 המלוא משום רחמים אלא גזירת מלך
 היא, ויעו"ש מה שכתב לצאר שכוונת
 הגמרא רק "שאין התועלת צמנות
 להקצ"ה צעמנו יתעלה אצל התועלת
 באדם עצמו למנוע ממנו נזק או אמונה
 רעה או מדה מגונה", וכמו כן צמנות
 שילוח הקן שהטעם הוא לתקן צני אדם
 שיהיה להם לצ רחום, אצל לא מצד
 רחמנותו של הקצ"ה.

ונראה לצאר באופן אחר, על פי מה
 דאיתא בפסדה"ק עבודת
 ישראל (ד"ה שלח תשלח את האם) סוד גדול

על ידי השכינה הקדושה להתפלל עבורנו ולצקש רחמים.

וזה נרמז במלות שילוח הקן, היינו שעל כל אחד מ'ישראל לראות שלא ינטרף למתנת חינוס מידת הרחמנות, וזאת על ידי שיעצוד את ה' כראוי וילך בדרך הישר וממילא יהיה ראוי לקבל את ההשפעות במידת הדין והלדק. וזהו 'שלח תשלח את האס' היינו לשלח ממנו את בחינת 'אס' שהיא ההשפעה במידת הרחמים, שלא תנטרף לזה, אלא 'והבנים תקח לך' שתהיה במדרגת בנים למקום ותקבל את ההשפעה במידת הדין והמשפט, וזהו על ידי שתעצוד את ה' כראוי וכיאות, עכתו"ד.

(וע"פ"ז ציאר דברי המדרש (רצה פ"ו ס"ז) "שלח תשלח, רבנן אמרי אס שלחת מלות הקן את זוכה לשלח עצד עברי", שלכאורה אינו מוצן שכר זה מה טיבו. ובפשוט י"ל שמלות עצד עברי שייכת רק בזמן שציהמ"ק קיים, וע"ז באה ההצטחה כאן שבסגולת מלות שילוח הקן למהר גאולה ולהחיש ישועה ויזכו אז לקיים מלות שילוח עצדים שאינה שייכת עתה בזמן הגלות. אך

במלות שילוח הקן, ותורף דבריו, שהנה ההנהגה הראויה והישרה לבני ישראל הוא שיעצדו את ה' בתורה ובמלות ובסור מרע ויהיו קדושים וטהורים, ועי"ז יעלו ריח ניחוח בעבודתם ותערב לה' כקרצן וכעולה ויתעורר למעלה הרצון להשפיע על ראש צנ"י כל טוב צדין ובמשפט מדה כנגד מדה, כי כשעושים רצונו של מקום נקראים בנים למקום ומדרך האב להשפיע לבנו כל טובה ואין מקטרג ומונע ההשפעה כי מי הוא שיפעור פיו לדבר שלא כדין ולהסית את האב שלא ישפיע לבנו יחידו.

אמנם אס ח"ו אין ישראל עושים רצונו של מקום מתעורר הקטרוג למעלה ומונע ההשפעות, אלא שגדולים רחמי השי"ת על בניו עמו ישראל ומלמד זכות עליהם ומתגלה מדת הרחמנות הנקראת בשם 'אס', כמו בדרך העולם שכאשר הבן אינו הולך בדרך הישר ואביו רוצה להלקותו וליסרו, אזי אמו של הבן תנחמו ותאמר לבעלה הניחה לו כי מה נעשה לבנינו אשר ילא ממעינו והוא עצמו ובשרנו והגם שאינו מתנהג כראוי עם כל זה נרחם עליו. וכן על דרך זה מתעוררת מידת הרחמנות למעלה

עדיין צריך ציבור מה השייכות בין מצוות
שילוח הקן למצוות שילוח עצדים,
ויעו"ש מה שציאר מצוות המדרש על
דרך יסודו הנ"ל).

ועפ"י דבריו הקדושים י"ל דאמנם
טעם מצוות שילוח הקן לפי
פשוטו הוא מחמת הרחמים על האם,
ולפי זה נכונים דברי המצקש 'על קן
נפור יגיעו רחמיו', אך כיוון שיש
במצוות שילוח הקן גם כוונה הפכית,
שעל דרך הפנימיות מרומז בזה סילוק
מידת הרחמים והנהגה צמידת הדין, לכן
אין ראוי לעורר רחמים בדבר זה שיש בו
גם כן משמעות הפוכה מרחמים.

ואף שכוונת המתפלל טובה היא, הרי
בזר מלאנו (ראה מג"א סי' תקפז סק"ד
לענין ר"ה) שצתפילה מקפידים ביותר
שהיה הלשון מכון באופן שלא שייך
שום משמעות אחרת, שאף שהכוונה
הגונה מ"מ יכול לקלקל אם הלשון אינו
מתוקן כהוגן.

וי"ל שזהו שאומרים (בפיוט לחזרת הש"ך
בתפילת מוסף של ימים נוראים) "היה
עם פיפיות שלוחי עמך בית ישראל וכו'
שלא יכשלו בלשונם". והכוונה שאף אם

יכונו בתפילתם כהוגן, ובוודאי הקצ"ה
רואה את הגיון לבס, מכל מקום צריך
ג"כ שידקדקו בלשונם ולא יאמר דברים
שיש להם גם כן משמעות שאינה טובה.
ולכן הש"ך שמתפלל בלשון זה 'על קן
נפור יגיעו רחמיו', אף שכוונתו לטובה,
ועל דרך הפשט נכונים דבריו, מ"מ כיוון
שיש בזה ג"כ עניין הפכי, של הנהגה
צמידת הדין, משתקין אותו.

עוד יש לבאר מה שהאומר על קן נפור
יגיעו רחמיו משתקין אותו, אף
שבפשוט טעם מצוות שילוח הקן הוא
מלד מידת הרחמים העליונים. שהנה
דעת הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ג פי"ז)
שההשגחה על צעלי החיים אינה על כל
פרט ופרט, כמו ההשגחה על בני אדם,
אלא השגחה על כללות המין. ואמנם
ראשונים אחרים סוברים שיש השגחה
פרטית גם על צעלי חיים, וכן מקובל
בשם הבעש"ט הק' זי"ע שהחדיר עניין
ההשגחה הפרטית על כל פרט ופרט
בצריחה, אכן זה צרור לכולי עלמא, שיש
חילוק בין מדרגת ההשגחה שעל צעלי
חיים למדרגת ההשגחה שעל בני אדם,

שהיא גדולה ורצה יותר, וכן ההשגחה
על בני ישראל היא גדולה יותר
מההשגחה על אומות העולם.

וא"ב אם מבקש שהקב"ה ירחם על בני
ישראל כמו שמרחם על קן נפור

הרי הוא ח"ו ממעט את ההשגחה
הפרטית שישנה על בני ישראל ועושה
אותה כמו ההשגחה שיש על הצעלי חיים
שהיא השגחה פחותה, ולכן משתקין
אותו.

לְקוּטֵי אִמְרֵי תַנְיָא – פֶּרֶק ט'

וְהִנֵּה מְקוֹם מִשְׁכַּן נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית
שֶׁמְקַלִּיפָתָהּ נֹגֶה בְּכָל אִישׁ
יִשְׂרָאֵל הוּא בָּלָב בַּחֲלָל שְׁמַאֲלֵי שֶׁהוּא
מֵלֵא דָם וְכֹתִיב כִּי הָדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלִכְּנֹן
כָּל הַתְּאוֹת וְהַתְּפֹארוֹת וְכַעַס וְדוּמְיָהֶן הֵן
בָּלָב וּמַהֲלָב הֵן מִתְּפַשְׁטוֹת בְּכָל הַגּוֹף
וְגַם עוֹלָה לְמוֹחַ שְׁבֵרָאשׁ לְחֶשֶׁב וּלְהִרְהֵר
בִּהְיוֹת וּלְהִתְחַכֵּם בְּהֵן כְּמוֹ שֶׁהָדָם מְקוּרָו
בָּלָב וּמַהֲלָב מִתְּפַשֵּׁט לְכָל הָאֲבָרִים וְגַם
עוֹלָה לְהַמּוֹחַ שְׁבֵרָאשׁ. אֵךְ מְקוֹם מִשְׁכַּן
נֶפֶשׁ הָאֱלֹהִית הוּא בְּמוֹחִין שְׁבֵרָאשׁ
וּמִשָּׁם מִתְּפַשֵּׁט לְכָל הָאֲבָרִים וְגַם בָּלָב
בַּחֲלָל הַיְמָנִי שֶׁאֵין בּוֹ דָם וְכַ"ס לֵב חֶכֶם
לִימִינוֹ וְהִיא אֶהְבֵּת ה' כְּרִשְׁפֵי שְׁלֵהֶבֶת
מִתְּלֵהֶבֶת בָּלָב מִשְׁכִּילִים הַמְּבִינִים
וּמִתְּבוֹנְנִים בְּדַעְתָּם אֲשֶׁר בְּמוֹחָם
בְּדַבְרִים הַמְּעוֹרְרִים אֶת הָאֶהְבֵּת. וְכֵן
שִׁמְחַת לֵבָב בַּתְּפֹאֶרֶת ה' וְהִדְרָה גְּאוֹנוֹ
כְּאֲשֶׁר עֵינֵי הַחֶכֶם אֲשֶׁר בְּרָאשׁוֹ בְּמוֹחַ
חֲכָמָתוֹ וּבִינָתוֹ מִסְתַּכְלִים בִּיקְרָא

דְּמִלְכָא וְתַפְאֶרֶת גְּדוּלְתוֹ עַד אֵין חֶקֶר
וְאֵין סוּף וְתַכְלִית כַּמְּבֹאֵר בְּמְקוֹם אַחֵר
וְכֵן שְׂאָר מִדּוֹת קְדוּשׁוֹת שְׁבָלָב הֵן
מִחֶב"ד שְׁבִמּוֹחִין. אֵךְ הִנֵּה כְּתִיב וְלֹאֹם
מִלְאֹם יֵאֱמָר כִּי הַגּוֹף נִקְרָא עֵיר קִטְנָה
וְכַמוֹ שֶׁשְׁנֵי מַלְכִּים נִלְחָמִים עַל עֵיר אַחַת
שְׂכָל אֶחָד רוֹצֵה לְכַבֵּשׁהּ וּלְמַלּוֹךְ עָלֶיהָ
דְּהֵינּוּ לְהַנְהִיג יוֹשְׁבֶיהָ כְּרִצּוֹנוֹ וְשִׁיחִיו
סָרִים לְמִשְׁמַעְתּוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יִגְזוֹר
עָלֵיהֶם. כֵּךְ שְׁתֵּי הַנֶּפֶשׁוֹת הָאֱלֹהִית
וְהַחַיּוֹנִית הַבְּהֵמִית שֶׁמְהַקְלִיפָהּ נִלְחָמוֹת
זוֹ עִם זוֹ עַל הַגּוֹף וְכָל אֲבָרָיו שֶׁהָאֱלֹהִית
חִפְצָה וְרִצּוֹנָה שֶׁתְּהֵא הִיא לְבָרָה
הַמּוֹשֶׁלֶת עָלָיו וּמִנְהִיגָתוֹ וְכָל הָאֲבָרִים
יֵהיוּ סָרִים לְמִשְׁמַעְתָּהּ וּבִטְלִים אֲצִלָּהּ
לְגַמְרֵי וּמִרְכַּבָּה אֵלֶיהָ וְיֵהיוּ לְבוֹשׁ לְעֶשֶׂר
בְּחִינוֹתֶיהָ וְג' לְבוּשֵׁיהָ הַנ"ל שִׁיתְּלַבְּשׁוּ
כּוֹלָם בְּאֲבָרֵי הַגּוֹף וְיִהְיֶה הַגּוֹף כּוֹלוֹ מֵלֵא
מֵהֶם לְבָדָם וְלֹא יַעֲבֹר זֶר בְּתוֹכָם ח"ו
דְּהֵינּוּ תֵּלֶת מוֹחִין שְׁבֵרָאשׁ יֵהיוּ

ממולאים מחב"ד שבנפש האלהית
 שהיא חכמת ה' ובינתו להתבונן
 בגדולתו אשר עד אין חקר ואין סוף
 ולהוליד מהן על ידי הדעת היראה
 במוחו ופחד ה' בלבו ואהבת ה' כאש
 בוערה בלבו כרשפי שלהבת להיות
 נכספה וגם כלתה נפשו בחשיקה
 וחפיצה לדבקה בו בא"ס ב"ה בכל לב
 ונפש ומאד מעומקא דלבא שבחלל
 הימני שיהיה תוכו רצוף אהבה מלא
 וגדוש עד שתתפשט גם לחלל השמאלי
 לאכפיא לס"א יסוד המים הרעים שבה
 שהיא התאוה שמקליפת נוגה לשנותה
 ולהפכה מתענוגי עולם הזה לאהבת ה'
 כמ"ש בכל לבבך בשני יצריך והיינו
 שיעלה ויבא ויגיע למדרגת אהבה רבה
 וחיבה יתרה ממדרגת אהבה עזה
 כרשפי אש והיא הנקראת בכתוב
 אהבה בתענוגים להתענג על ה' מעין
 עולם הבא והענג הוא במוח חכמה
 ושכל המתענג בהשכלת ה' וידיעתו כפי
 השגת שכלו וחכמתו והוא בחי' המים

זורע אור זרוע שבקדושת נפש האלהית
 המהפכת לטוב את בחי' המים שבנפש
 הבהמית שמהם באו תאות תענוגי
 עוה"ז מתחלה וכמ"ש בע"ח שער נ'
 פרק ג' בשם הזוהר שהרע נהפך להיות
 טוב גמור כמו יצר טוב ממש בהסיר
 הבגדים הצואים ממנו שהם תענוגי
 עוה"ז שהוא מלוכש בהם וכן שאר כל
 המדות שבלב שהן ענפי היראה
 והאהבה יהיו לה' לברו וכל כח הדבור
 שבפה והמחשבה שבמוח יהיו
 ממולאים מן לבושי המחשבה והדבור
 של נפש האלהית לבדה שהן מחשבת
 ה' ותורתו להיות שיחתו כל היום לא
 פסיק פומיה מגירסא וכח המעשיי
 שבידי' ושאר רמ"ח אבריו יהיה
 במעשה המצות לבר שהוא לבוש
 השלישי של נפש האלהית אך נפש
 הבהמית שמהקליפה רצונה להפך
 ממש לטובת האדם שיתגבר עליה
 וינצחנה כמשל הזונה שבזה"ק.

דולֶה התבונה

**עבודת ימי חודש אלול; הדרך לנתב במלחמה בין הנפש האלוהית
והנפש הבהמית ששניהם רוצים לשלוט על האדם**

שיעור ליל שישי פרשת שופטים תשפ"ו

ליקוטי אמרים תניא - פרק ט'

עבודת חודש אלול - להתקרב לה' מתוך הכנעה ושפלות

אנו עומדים בראש חודש אלול שבו מתחילים הזמנים הגדולים של ימי הרחמים והרצון. איתא בישמח ישראל במאמרים לר"ח אלול (א"ת א') דנרמז בהא דכתיב (מס' ק"ג) 'ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו', דהכתיב הוא "ולא", והקרי הוא "ולו", וביחד "לא לו" הם אותיות "אלול". והביאור בזה הוא, כי כשיודעים ומכירים שאנחנו אין ואפס וכלום, והכל ממנו יתברך, אז "ולו אנחנו", אנחנו שלו ונעשים עמו וקרובים אליו. וככל שמוסיפים בבהירות ההכרה בענין זה של "ולא אנחנו", שאנו אין בידינו מאומה והכל הוא מכח ה', ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו (קידושין ל"ע"ג), כך באים ביותר ויותר לבחינת "ולו אנחנו", להיות עמו ולחלקו ושייכים וקרובים אליו.

היראה שאיננה מביאה לברוח

ובפרשת ראה מביא ג"כ הישמח ישראל ענין זה, על מאמר הכתוב (דברים י"ג ה) 'ובו תדבקון', ותרגומו "ובדחלתיה תתקרבון". וכנראה מהמשך דברי הישמח ישראל דיש קושי בהבנת דברי התרגום, דהרי יראה ופחד הם דברים שבטבעם מרתיעים ומרחקים, ואילו כאן קאמר "ובדחלתיה", שעל ידי היראה, "תתקרבון", יבואו לקירוב, וזה צריך ביאור.

וביאר הישמח ישראל בהביאו מאמר זה הנזכר, שחודש אלול מרומז בפסוק (מהלל ק ג) 'ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו', דכתיב באל"ף וקרי בוא"ו, והיינו שכשארם מישראל מפשפש במעשיו ורואה את נגעי עצמו, ועד כמה נתרחק על ידי חטאיו ממקור מחצבתו, אבל הוא יודע שה' הוא האלקים ואין עוד מלבדו, ואין מקום שיכול לנוס שמה מפניו, ולכן אז כאשר מגיע להכרה אשר ח"ו "לא אנחנו עמו", כי אנחנו מרוחקים ממנו, נופל עליו היראה והפחד וההכנעה והבושה, ובורח אל השי"ת עצמו, ונעשה מזה "ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו". וזהו הכוונה בדברי התרגום "ובדחלתיה תתקרבון", דהיינו שבהיראה ממנו אין עצה רק לקרב את עצמו אליו, עכתד"ה.

ימי מברח ומנוס אליו

ויש להסמך לזה את דברי הרמב"ם בפירוש המשניות (ר"ה פ"ד מ"ז) בטעם שאין אומרים הלל בימי ראש השנה ויוהכ"פ, דבגמרא אמרו בקוצר אמרים (ר"ה לז ע"ג) "אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה"; אבל הרמב"ם מאריך בתיאור ענין זה בזה"ל: "לפי שלא היו קורין הלל לא ביום ראש השנה ולא ביום הכפורים, לפי שהם ימי עבודה והכנעה ופחד ומורא מה', וירא ממנו, ומברח ומנוס אליו, ותשובה ותחנונים ובקשה כפרה וסליחה, ובכל אלו העניינים אינו הגון השחוק והשמחה", ע"כ.

הרי לן מבואר כאן בדברי הרמב"ם את היסוד האמור לעיל, שהתחיל על דבר היות ימים אלו ימי פחד ומורא מה', אבל מהו התכלית של הרגשת הפחד והיראה הללו, צריכים הם לגרום ולהביא את האדם לידי כך, שלאחר שמתמלא באימה ויראה מפחד ה' ומהדר גאונו, ולבו יהמה בחרדה מפחד ואימת הדין, יבוא לחשוב ולהתבונן מה העצה היעוצה לזה, וכי יש בנמצא מקום שאפשר לברוח לשם, אלא המקום היכן לברוח הוא רק אל תוך זרועותיו של הקב"ה, "ומברח ומנוס אליו", כביכול להאחז בו ית' ולהתקרב אליו, בבחינת "ובדחלתיה תתקרבון" מתוך היראה דייקא לבוא להתקרבות, ומתוך הרגשת "ולא אנחנו" לבוא לידי "ולו אנחנו".

הרגשת 'אני לדודי' הנובעת מפחד הדין

ונתבאר מתוך דברי הישמח ישראל, שכבר תיכף בתחילת חודש אלול בהתחלת העבודה של 'אני לדודי', מתחיל גם הענין של "מברח ומנוס אליו", כי כשמביטים ומתבוננים שהנה קרב ובא יום הדין הגדול והנורא, מתמלאים תיכף ברגשי יראה והכנעה ופחד ובושה, ומתוך כך באים לידי הכרה שאין מקום להיכן לברוח, כי אם "אני לדודי" – לברוח ולנוס אליו, להתקרב אליו בבחינת "ובדחלתיה תתקרבו".

ונמצא לפי"ז דיחדיו יהיו תמים ויעלו בקנה אחד שני הרמזים של חודש אלול שנתנו דורשי רשומות, דעל ידי שהאדם מתבונן באיך פנים יגש ליום הדין, ומגיע להרגשת "ולא אנחנו", להכיר בפחיתותו ושפלותו, מזה דייקא הוא בא אל בחינת "אני לדודי", כי יראה זו מביאה אותו לברוח ולנוס אל השי"ת עצמו ולהתקרב אליו בכל לבו ונפשו.

ההודאה על העבר ממשיכה ישועות על העתיד

ונראה לומר סימנא מילתא בהא דנרמז חודש אלול בתיבות אלו של "ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו" שכתוב בתוך הקאפיטל של 'מזמור לתודה', דיש בזה הודאה ורמז על מהות העבודה של חודש אלול האיך היא צריכה להראות.

דהנה איתא בתפארת שלמה (פרשת וירא) – ואגב מן הפלא לציין דמאמר זה כתוב שם לעצמו בין בתרי המאמרים מבלי שיהא לו איזה שייכות עם מה שנכתב לפניו ולאחריו ומבלי שייכות לענין הפרשה שם – "נותן הודאה לשעבר וצועק אלהבא. ידוע כי האדם הרוצה לבקש על צרכיו, הנה צריך מקודם לתת הודאה לשעבר ואח"כ יכול למשוך חסדים להבא, כמו שכתוב (מסליס קים ז) 'הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו', פירוש, כשאדם נותן הודאה לשעבר כי טוב, אז מביא חסדים טובים לעולם חדשים לבקרים. וזהו שתקנו בנוסח התפלה בר"ה ויו"כ ועשי"ת "ועל כולם יתברך ויתרומם וכו' וכתוב לחיים טובים", כי כשנותן הודאה על שנה העברה, אח"כ יוכל להתפלל על השנה הזאת הבאה עלינו לטובה", ע"כ.

ולפי זה יובן היטב דמהאי טעמא נרמז חודש אלול במזמור זה של 'מזמור לתודה' העוסק כולו בהבעת שבח והודאה להשי"ת, להורות דלפני בוא יום ה' ובטרם יבואו הימים הנוראים, שאז באים לחלות פני אל בתפילות ובקשות עבור השנה החדשה, צריך להקדים את ענין ההודאה, וזה יגרום להמשיך שפע חסדים על להבא לקראת השנה החדשה הבעל"ט, ובאיזה אופן יבוא להודות לה', על כן נרמז ענין אלול בהקרי והכתיב של "ולו אנחנו" וגו', כי צריכה שתבוא מתוך רגשי הכנעה על ידי ההכרה בשפל מצבו שאין בידו מעשים, ואין לו להיכן לפנות ולברוח, כי אם מגוס ומברח אליו, ולהתקרב אל ה', והדרך להתקרב אליו הוא באמצעות עבודת ההודאה לבוא לפניו ברננה, שזהו הדרך האידך להתחבר ולהתדבק אליו.

העצה לעורר רחמים בדין - ע"י שמתנהג ברחמים עם זולתו

ובענין עבודת חודש אלול של "אני לדודי ודודי לי", איתא בישמח ישראל בכמה מקומות ובפרט בפרשת שופטים, שם מבאר את הענין בארוכה, דיש לזה שייכות עם הענין של השלש עשרה מדות של רחמים. ומביא ביאור הדבר בשם הרב מלאדי בסידור שלו (שער האלול) כי בסיפא של הפסוק נאמר "הרועה בשושנים", וענין שושנה מבואר בזוה"ק (מ"א א ע"א) מה שושנה זו איתה לה תליסר עליו, לכן הי"ג מדות של רחמים נקראים שושנה, ונתגלים בימי הרצון האלו בחודש אלול, היוצא מר"ת של רישא דקרא א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י, הי"ג מכילין דרחמי שאמר מיכה (ז י"ב).

ומבאר הישמח ישראל דבמה יזכה נער המנוער מכל לזכות להיות כלי מוכן לקבל כל שהוא מהמאורות הגדולים של י"ג מכילין דרחמי, על ידי שישתדל להתדבק במדותיו של הקב"ה ולהתנהג במדות טובות נגד חבירו שחטא נגדו, וכמבואר בספר הקדוש תומר דבורה, אשר מהראוי שילמוד כל אחד את הספר הקדוש הזה בחודש אלול על מנת לעשות בימים הקדושים האלה, כי כל הספר הקדוש הזה נתייסר על הי"ג מדות של מיכה איך הקב"ה מתנהג בהם נגד בריותיו, וכן מחוייב כל אחד לדמות צורה ליצרה ולהתנהג כן במדות אלה נגד חבירו שחטא נגדו, ועי"ז מתעורר עליו הי"ג מכילין דרחמי וממשיכם עליו. וזהו "אני לדודי", כאשר אני מתדבק במדותיו של

הקב"ה, אזי "ודודי לי", הקב"ה יתקרב אלי וימשיך התעוררות רחמים רבים מי"ג מכילין דרחמי הנרמז בשושנה כאמור, וזהו שגמר אומר "הרועה בשושנים", זתר"ק.

ויש כאן עצה טובה האיך לצאת זכאי בדין בראש השנה, כי באמת גדול יום הדין ומי יכולנו, ומי יזכה לפניו בדין, שכאשר הקב"ה יושב על כסא דין ודן את בריותיו במשפט, והרי אין רחמים במשפט, ומי הוא זה שיכול לצאת זכאי בדין. אך יש עצה לזה, כי אם האדם מתנהג עם סביבתו במדת הרחמים, בכהאי גוונא בדין הוא שיטול שכרו שמדה כנגד מדה יתנהגו אתו ג"כ בהנהגה של רחמים, וזהו אופן האיך שייד לעורר רחמים גם בתוך הדין, כי אצל אדם זה שמתנהג ברחמים וחמלה זהו שורת הדין אצלו וכך הנהגתו של הקב"ה להתנהג מדה כנגד מדה, ונמצא שהרחמים עליו אינם כנגד הדין אלא אדרבה בדין ובמשפט, כי לו נאה כי לו יאה שיתנהגו עמו במדת החסד והרחמים, וכנודע על הפסוק (תהלים קנ"ה) 'ה' צילך', שה' מתנהג עם האדם כמו הצל שעושה כפעולת האדם, וכן למדנו זה עתה בדברי האוה"ח הק' בפרשת ראה בפסוק (דברים י"ג) 'ונתן לך רחמים ורחמך', שאין ה' מרחם אלא לרחמן, וכאשר האדם מתנהג ברחמנות, כך יתנהג ה' עמו.

לעורר הי"ג מדות הן במעשה והן באמירה

ונודע מה שפירשו (עי' פנים יפות פרשת כי תשא, וצני יששכר מאמרי חודש אלול, מאמר ז') הנוסח בסליחות "אל הורית לנו לומר שלש עשרה", כי נחלקו הקדמונים בהא שנאמר על סגולת הי"ג מדות (ר"ה י"ז ע"ב) "כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה", האם הכוונה "יעשו לפני", יעשו ממש ללכת בדרכיו ולהתנהג במדותיו, או הכוונה על הקריאה במו פיהם בעטיפה י"ג מדות של רחמים. ולזה ברצוננו לעורר עלינו רחמים אנו אומרים "אל הורית לנו לומר" שלש עשרה", שייחשב אמירתנו השלש עשרה מדות לרצון לפניו להמשיך על ידה הי"ג מדות של רחמים, כי אם ייחשב רק המעשה, אין בדינו כל מעש.

אבל כאשר מקיימים את דברי הישמה ישראל וכבר מראש חודש אלול מתחילים לעסוק בלימוד הספה"ק תומר דבורה ומנסים ומשתדלים להתחזק בתיקון המדות, ואז בהגיע ימי הסליחות ומזכירים את הי"ג מדות של רחמים, יש את שני הדברים גם יחד, גם המעשה וגם האמירה, וזה יעורר רחמים שנזכה בדין.

ובזכות שאנו נעשה ככל שביכלתנו להתנהג במדות של רחמים, כך ישפיע עלינו השי"ת רחמים מלעילא ונזכה לערוך את החודש הזה כראוי מתוך הכנה ראויה ונכונה לר"ה, ונזכה לכתיבה וחתימה טובה.

לימוד פרק ט' בספר התניא

בפרק ט' מתבאר השלמת הענין אודות המצב של הנפש של האיש הישראלי. כאשר מתחילת הספר החל לבאר על מציאות קיומם של שתי נפשות – נפש האלוקית, ונפש הבהמית. ואח"כ האריך לבאר את מהות הנפש האלוקית, חלקיו, ולבושיו – שהם התורה והמצוות, ונסתעף הענין לבאר מה זה קיום המצוות ובחשיבות הגדולה של לימוד התורה.

תשובה בכח התורה

ומדי דברי בו זכור אזכרנו את אשר דיבר בקדשו כ"ק אא"ז אדמו"ר זצ"ל בשיחתו הקדושה בחודש אלול, בדברו על ענין מצות התשובה, הביא את דברי התניא אודות הדביקות הגדולה שזוכים באמצעות לימוד התורה, וממנו נלמד שכח התשובה יש לה שייכות עם לימוד התורה, כי מהות התשובה הוא לשוב ולהתקרב אל ה', ואין לך דבר שמדבק ומקשר את האדם אל ה' יותר מאשר מצות לימוד התורה שממנה תוצאות חיים לבוא לדביקות בחכמתו – אשר הוא וחכמתו אחד, ומתקרב בזה בתשובה שלימה לפניו ית'.

ובהמשך הדברים דיבר התניא מהנפש הבהמית, חלקיו, ולבושיו – שהם שלש קליפות הטמאות, וקליפת נוגה שבו כלולים עניני הרשות ודברים המותרים, והאריך בענין החילוק שבינם לבין דברים האסורים וכל מה ששייך סביב זה. ומזה נסתבב לדבר בפרק ח' על החילוק שבין דברים בטלים לחכמות אומות העולם.

משכן הנפש הבהמית בלב

ולאחר שדיבר מהמהות של כל אחד מהנפשות בפני עצמו, עכשיו בא לדבר האידם פועלים יחד בקרב האדם: והנה מקום משכן נפש הבהמית שמקליפת

נוגה בכל איש ישראל הוא בלב, בחלל שמאלי שהוא מלא דם, ובתיב 'כי הדם הוא הנפש' – ונרמז בפסוק זה שנפש הבהמית הוא הדם, והדם הרי מצוי בחלל השמאלי שבלב, ולכן כל התאוות והתפארות וכעס ודומיהן – שכל אלו הם ענינים הנובעים ומגיעים מהנפש הבהמית וכמו שנתבאר בפרק א', ואם כן נמצא שמשכנם הן בלב, ומהלב הן מתפשטות בכל הגוף, וגם עולה למוח שבראש לחשב ולהרהר בהן ולהתחכם בהן – דכשהנפש הבהמית שולטת באדם, אזי גם המח נמשכת ונגררת אחריה, כי משתמש בדעתו ובחכמתו על מנת להשיג על ידם את תאוותיו, שצריך לזה תכסיסים וחכמה שלימה ומהלך מחשבה האריך יעלה בידו להשיג ולמלאות תאוות לבו. נמצא שמהלב מתפשט השפעת הנפש הבהמית גם אל המח, כמו שהדם מקורו בלב ומהלב מתפשט לכל האברים – דהרי כל האיברים צריכים לדם כדי להתקיים, ובהעדר הילוך הדמים אל האיברים באמצעות הגידים והוורידים, אין חיות להאיברים, ומקור מוצא הדם הוא ממקום החמימות שהוא הלב, ומשם מתפשט בכל איברי הגוף, וממילא וגם עולה להמוח שבראש – שהדם שבא אל המח שבראש, מגיע מהלב. נמצא שגם במח יש השפעה ישירה מהלב.

משכן הנפש האלוקית במח

אך מקום משכן נפש האלהית – היכן הוא המקום ששם שוכנת כבוד הנפש האלוקית, הוא במוחין שבראש, ומשם מתפשטת לכל האברים – שמהמוחין היא מתפשטת ונותנת אותותיה על כל האיברים. וענין זה אנו רואים במשקל לשון נוסח ה'לשם יחוד' שקודם הנחת תפילין: "ושהוא נגד הלב לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו ית"ש, ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי כולם יהיו משועבדים לעבודתו ית"ש".

הנפש האלוקית שוכנת גם במדות הלב

וגם בלב בחלל הימני שאין בו דם – מסתבר שאין הכוונה שאין בו דם כלל, כי הרי הדם נצרך בכל איבר, אלא שאין בו התקבצות של דם בריבוי גדול כ"כ כמו שיש בחלל השמאלי, וכמו שכתוב 'לב חכם לימינו'. והיות ששוכנת בתוך הלב, אי לכך

מזה נובע הרגשות הקדושה של האדם, והיא אהבת ה' כרשפי שלהבת מתלהבת בלב משכילים – שזהו בחינת המדות. דהיינו שהנפש האלוקית משפיעה ומעוררת את המדות שבלב של אהבת ה', שמקור מוצא של האהבה הוא מהמח, כתוצאה של ההשכלה וכמו שכתב "לב משכילים" – זהו ענין החכמה, שהיא הראשונה. ואח"כ המבינים – הוא ענין ה'בינה'. ועוד זאת ומתבוננים בדעתם אשר במוחם – הוא ענין ה'דעת'. וכמו שנתבאר בפרק ג' שכדי שיתעורר התעוררות של אהבה במדות שבלב, צריך שתוקדם לזה בחינת חכמה בינה ודעת בדברים המעוררים את האהבה – ורק אז זוכה לעורר המדות שבלב. וכן שמחת לבב בתפארת ה' והדר גאונו – מרמז על המדה של 'תפארת', שהאדם יבוא להרגשה של שמחת הלב וממנה למדת התפארת לפאר ולרומם את ה', כאשר עיני החכם אשר בראשו במוח חכמתו ובינתו מסתכלים ביקרא דמלכא – שכאשר האדם מתבונן בחכמה ובינה לחזות בכבוד ה', ותפארת גדולתו עד אין חקר ואין סוף ותכלית כמבואר במקום אחר – ממילא מגיע על ידי זה לידי הרגשת שמחה וחדוה, על הזכיה הגדולה שנפלה בחלקו לעבוד למלך גדול כזה, וכמו שאומרים בתפילת שחרית "לפיכך אנחנו חייבים להודות לך ולשבחך ולפארך ולברך ולקדש וליתן שבח והודיה לשמך" – על מה – "אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלינו ומה יפה ירושתינו, אשרינו כשאנו משכימים ומעריבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות" וכו', וכן כתוב (מסליס קמז טו) 'אשרי העם שככה לו', שמתמלא בשמחת לבב כשמתבונן בגדולתו ית'.

וכן שאר מדות קדושות שבלב – שכאן לא הזכיר כי אם את המדות של 'אהבה' שהוא 'חסד', ואת מדת ה'תפארת', אבל יש את שאר המדות 'גבורה' 'נצח' 'הוד' 'יסוד' ו'מלכות', שהם מדות קדושת שבלב, וגם הם מקורם הן מחב"ד שבמוחין.

ונמצא אם כך, שמצד אחד יש את הלב שישם יש את הנפש הבהמית שמתאווה לתאוות העולם, ורוצה לעלות אל המה שגם יחשוב בדברים הרעים של הנפש הבהמית; ומהעבר השני יש את הנפש האלוקית שמושכת אל הקדושה, לחכמה בינה ודעת דקדושה, ומשם לעורר ולהפיק מהלב מדות טובות וקדושות. והאיך יכולים לנתב בתוך מערכת מורכבת הלזו.

המלחמה בין שתי הנפשות מי שולט על הגוף

אך הנה כתיב ולאום מלאום יאמין – פסוק זה נאמר לגבי יעקב ועשיו, שהקב"ה אמר לרבקה (נראשית כה כג) 'שני גויים בבטןך ושני לאומים ממעיך יפרדו ולאום מלאום יאמין', שנרמז בזה על מצבו של כל אחד מישראל, שבתוך האדם עצמו יש בחינה של יעקב – הוא הנפש האלוקית; ויש בחינה של עשיו – הוא הנפש הבהמית. ונאמר על כך "ולאום מלאום יאמין", שניטשת מלחמה תמידית בין שתי הנפשות שנלחמים זו כנגד זו. כי הגוף נקרא 'עיר קטנה' – הוא לשון הפסוק בספר קהלת (ט ז), ובגמרא (נדרים לז ע"ג) דרשו פסוק זה על המלחמה הגדולה שהיצר טוב והיצר הרע נלחמים לכבוש את ה"עיר קטנה" שהוא הגוף, ששניהם רוצים לשלוט עליה, וכמו ששני מלכים נלחמים על עיר אחת שכל אחד רוצה לכבשה ולמלוך עליה, דהיינו להנהיג יושביה כרצונו, ושיהיו סרים למשמעתו בכל אשר יגזור עליהם – שבעצם זוהי המטרה של כל מלך כשהוא רוצה למלוך על עיר מסויים ועורך מלחמה וקרב על מנת לכבושה, שכל מגמתו בכדי שישלוט עליה וינהיגה כרצונו, כך שתי הנפשות – האלהית והחיונית הבהמית שמהקליפה נלחמות זו עם זו על הגוף וכל אבריו – ויש כל הזמן מלחמה בין השתיים.

רצון הנפש האלוקית לשלוט על הגוף

ועל מה ניטשת המלחמה – מתחיל תחילה לתאר מה רצונה של הנפש האלוקית: שהאלהית חפצה ורצונה שתהא היא לברה המושלת עליו ומנהיגתו – בנותן טעם לציין ללשון ספר הכוזרי (מאמר ג') שמובא שם שהמלך שאל אותו שיגיד לו מי הוא החסיד. וענהו שהחסיד הוא הנוהר במדינתו לשלוט בה ולהנהיגה כראוי. וחוזר המלך ושאלו "על חסיד שאלתיך, לא על מושל". וענה לו: "החסיד הוא מי שהוא מושל", שמושל ומנהיג את גופו להכניעה תחת הנפש, כמו שנאמר (משלי טו לז) 'ומושל ברוחו מלוכד עיר'. וכל האברים יהיו סרים למשמעתה ובטלים אצלה לגמרי ומרכבה אליה, ויהיו לבוש לעשר בחינותיה ושלשה לבושיה הנ"ל – היינו מחשבה דבור ומעשה שנתבאר בפרק ד' שהם הלבושים של הנפש, שיתלבשו כולם באברי הגוף, ויהיה הגוף כולו מלא מהם לבדם ולא יעבור זר בתוכם ח"ו.

יראה ופחד ה'

והולך ומפרט לפרטי פרטים: דהיינו תלת מוחין שבראש יהיו ממולאים מחב"ד שבנפש האלהית שהיא חכמת ה' ובינתו להתבונן בגדולתו אשר עד אין חקר ואין סוף, ולהוליד מהן על ידי הדעת היראה במוחו ופחד ה' בלבו – יש להתבונן בדקדוק לשונו שייחס את ה'יראה' אל המח, ואת ה'פחד' אל הלב, ויתבאר על פי מה שפירש רש"י בפרשת עקב (דברים יא כה) "פחדכם על הקרובים, ומוראכם על הרחוקים"; כי המושג של 'יראה' מורה על דבר שמבין בשכלו שצריכים לירא ממנו, אבל אין לו הרגשה לזה, וזה שייך בדבר רחוק; ואילו 'פחד' מורה על הרגשת אימה ופחד הנרגשת בלב, וזה שייך בדבר הקרוב. ולכן נקט "היראה במוחו" – כי יראה מתייחס אל המח; "ופחד ה' בלבו" – כי הפחד נרגש בלב.

ובעבודת ה' אנו מבקשים "לפניו נעבוד ביראה ופחד", שחפצים בשני הבחינות גם יחד, גם 'יראה' וגם 'פחד'. ובוודאי שמדרגה גדולה היא לזכות לבחינת 'פחד', להרגיש את הפחד בכל ישותו, וע"ד שהביא הישמה ישראל (ליקוטס לעריו"כ) שהבע"ה התניא זי"ע דיבר בערב יוהכ"פ ואמר על הרה"ק הרבי רבי זושא זי"ע שכאשר הגביה עיניו לשמים ביום הכיפורים אחזו שלשול חזק עם דם רח"ל מחמת גודל היראה ופחד.

אהבת ה'

ואהבת ה' כאש בוערה בלבו כרשפי שלהבת, להיות נכספה וגם כלתה נפשו בחשיקה וחפיצה לדבקה בו באין סוף ברוך הוא בכל לב ונפש ומאד מעומקא דלבא שבחלל הימני – וכמבואר לעיל שהחלל הימני הוא המקום ששם מתעורר אהבת ה', שיהיה תוכו רצוף אהבה מלא וגדוש עד שתתפשט גם לחלל השמאלי לאכפיא לס"א יסוד המים הרעים שבה – שבחלל השמאלי ששם שוכן הנפש הבהמית יש שם אהבות רעות לתענוגים שהם באים מיסוד המים, שהיא התאוה שמקליפת נוגה, לשנותה ולהפכה מתענוגי עולם הזה לאהבת ה' כמ"ש בכל לבבך בשני יצריך – שזהו הכח של אהבת ה', שיש לה כח משיכה כזו, שאפילו החלק השמאלי שבלב ג"כ יהיה נמשך לאהבת ה', והתענוג הרע גופא יתהפך לאהבה

טובה לאהוב את השי"ת בכח זה עצמו, אשר זהו הכוונה בדרשת חז"ל (זרכות נד ע"א) בפסוק (דברים ו ה) 'בכל לבבך' "בשני יצריך", שיש על זה פירושים שונים בדברי הראשונים, וכאן הוא מבאר דהכוונה הוא שיש מצב ואופן כזה שהיצר הרע יכול להתהפך לטוב, ומאותו מקום שבו התאוה לאהבה רעה, יהפוך אותו לטוב, להתאוות ולהתענג בכח זה לאהבת ה'.

אהבה בתענוגים

והיינו שיעלה ויבא ויגיע למדרגת אהבה רבה וחיבה יתרה ממדרגת אהבה עזה כרשפי אש, והיא הנקראת בכתוב אהבה בתענוגים – דהיינו דיש בחינת אהבה של "אהבה עזה כרשפי אש", שהיא אהבה וצמאון והשתוקקות כמו אש שנגבה למעלה; אבל למעלה מזה הוא האהבה הנקראת "אהבה בתענוגים", להתענג על ה' מעין עולם הבא; והענג הוא במוח חכמה ושכל המתענג בהשכלת ה' וידיעתו כפי השגת שכלו וחכמתו, והוא בחינת המים זורע אור זרוע שבקדושת נפש האלהית – ו'מים' הוא ההיפך מבחינת 'אש', וזהו המעלה העליונה של אהבה בתענוגים, המהפכת לטוב את בחי' המים שבנפש הבהמית שמהם באו תאוות תענוגי עוה"ז מתחלה – שהם יתהפכו לסוג תענוג כזו להתענג על ה'; וע"ד דאיתא בספר יצירה (פ"ג מ"ד) "אין ברע למטה מגע ואין בטוב למעלה מענג", שהמדרגה הגדולה ביותר הוא בחינת 'עונג' – להתענג על ה', וכמו שכתוב בעץ חיים שער נ' פרק ג' בשם הזוהר שהרע נהפך להיות טוב גמור כמו יצר טוב ממש, בהסיר הבגדים הצואים ממנו שהם תענוגי עוה"ז שהוא מלוכלך בהם, וכן שאר כל המדות שכלב שהן ענפי היראה והאהבה יהיו לה' לברו.

הצדיקים כל חיותם מרוחניות

ובענין זה יש עובדות וסיפורים רבים על צדיקים ובעלי מדרגה זכו להגיע לדרגה רמה כזו, שפשוט 'חיו' מרוחניות, וינקו חיותם כפשוטו מהתענוג האלוקי.

וכפי ששמעתי מכ"ק אא"ז אדמו"ר זצ"ל שתיאר האיך נראתה ה'שמועס' של הגה"ק רבי שמע"לע מזע"ליחוב זצ"ל משגיחה הנודע של ישיבת 'חכמי

לובלין', מה שדיבר בפני בחורי הישיבה תחת אחד השיחים, שבמשך שעה שלימה התעכב רק על 'קושיא' אחת מבלי לבוא אל התירוצין, ובוזה לבד היה די בכדי ללמד לקח רב. היה זה בענין הקושיא הידועה "מפני מה צדיק ורע לו רשע וטוב לו". והקשה ר' שמע'לע מה הפשט בקושיא זו, האידך שייך דבר זה במציאות ומה הפשט בזה שהצדיק אין לו עולם הזה; והחל לתאר האידך נראית צורת חייו של הצדיק, כי אם אמנם חסרים לו הרבה דברים שלאחרים יש, אבל בו ברגע שהוא פותח את ספר הזוהר או שאר ספרים ורואה בתוכם את חכמת ה' וחכמת אלוקית, הוא מקבל תענוג נפלא כזה שאין בנמצא דוגמתו ואין בדומה לו, וממאמר אחד שלמד הוא נהנה ושואב תענוג כזה שהוא יותר מכל התענוגים שישנם בעולם; ולעומת זאת תיאר מה נקרא "רשע וטוב לו", אכן יש לו דבר זה ודבר זה, אבל מה יש לו מכל זה, וכי מרגיש הוא פעם טעם ברוחניות, וכי שייך בכלל להשוותו לתענוגי עולם הזה שיש להצדיק פה עלי אדמות. וכך האריך בדברי פי חכם חן להסביר את הקושי שיש בקושיא זו של "צדיק ורע לו רשע וטוב לו", עד שכל השומעים נעשה להם ג"כ קשה ונשגבה מבינתם להבין מה פשר קושיא זו...

עב"פ יש בנמצא צדיקים כאלו שזכו להעפיל ולבוא למדרגת 'עולמך תראה בחיך', וכל חיותם היה מחיות הרוחני, שכל העוה"ז היה דומה בעיניהם כקליפת השום, עד שלא היה נפק"מ אצלם אם יש להם תענוגים כאלו או אחרים, הכל היה בעיניהם כאפס ואין כנגד התענוג הגדול ביותר של עבודת ה'.

ועד כאן דיבר מענין חכמה בינה דעת והמדות; וכדבר הזה הוא גם בדיבור ומעשה: וכל כח הדבור שבפה והמחשבה שבמוח יהיו ממולאים מן לבושי המחשבה והדבור של נפש האלהית לבדה שהן מחשבת ה' ותורתו להיות שיחתו כל היום לא פסיק פומיה מגירסא וכח המעשיי שבידי' ושאר רמ"ח אבריו יהיה במעשה המצות לבד שהוא לבוש השלישי של נפש האלהית –

מנה כאן 'רשימה' של שלל הרצונות שהנפש האלוקית חפצה ורוצה, אשר יסודם אחד הוא – לשלוט ולהיות ה' בעל הבית' על הגוף.

הנפש הבהמית מפתה את האדם לטובתו שיתגבר

אמנם מהעבר השני נמצאת הנפש הבהמית שגם לה יש רצונות ומשאלות: אך נפש הבהמית שמהקליפה רצונה להפך ממש – שהיא רוצה לשלוט על המחשבה דיבור ומעשה וחכמה בינה דעת וכל המדות, וחפיצה להיות ה'בעל הבית' על הכל. ואומר התניא שכל זה הוא לטובת האדם, שיתגבר עליה וינצחנה במשל הזונה שבזה"ק – שהזונה"ק מביא משל, שהיה מלך שהיה לו בן יחיד ורצה לשמרו שלא יבוא להכשל באשה רעה, שעי"ז יתן לו שכר גדול; והמלך לקח את האשה הרעה וציווה עליה שתלך ותפתה את בן המלך כדי שיווכח לעיני כל שהוא נאמן למצוותו; ובן המלך היה חכם ובר דעת והבין על נכון שמוטל עליו להתגבר ולא להתפתות אליה; והמלך העניק ונתן לו שכר גדול על כך שעמד בנסיון; והנה מי גרם לו לכל השכר הזה, האשה הזונה הזאת, שהיא גרמה בפיתויה שיתגבר עליה ויזכה לכל הטוב הזה. והנמשל הוא שכמו כן היצר הרע והנפש הבהמית ניתנו מן השמים במטרה ותכלית כדי שהאדם יתגבר וינצח אותם, ויזכה לרב טוב הצפון.

ועל דרך זה מביא היושר דברי אמת (קונטרס השני, אות ג') משל נפלא בשם המגיד הק' ממעזריטש זי"ע, לאדם שיש לו בן נחמד בעל שכל גדול בתורה וחרף, והאב נהנה מאד ממנו ורוצה להיות לו עוד יותר נחת ממנו, ובא אצלו אורח אחד למדן גדול, ומבקש ממנו לתהות על קנקנו של תינוק זה, ואורח זה מנסהו ומקשה לו ומבלבלו מן הפשוטה להעקימו כדי לנסותו, והנער משיב לו על כל דבר ואינו מניח את עצמו להנצח, ואביו יש לו נחת גדול מזה, וכשרואה האורח שאביו יש לו נחת גדול מזה הוא מוסיף לעקשו ולהעקימו ולהקשות לו ולהסירו מן דרך ההלכה כדי שלא ינוח את עצמו לנצח ויהיה לאביו תענוג גדול יותר. והנמשל מוכן, דכן הוא הדבר לגבי היצה"ר, שתכליתו לפתות את האדם כדי שהאדם יתגבר עליו ובזה יעשה שעשועים גדולים לפני הקב"ה.

דברי האוה"ח הק' בנושא דברי התניא

והנה כדברים האלה שלמדנו כאן בדברי התניא אודות כך שהגוף נקראת 'עיר קטנה', והיצר טוב והיצר הרע נלחמים מי ישלוט עליה, על דרך זה ביאר האור החיים

הק' בפרשתנו את הפסוק (דברים כ י) 'כי תקרב אל עיר להלחם עליה' וגו', שהרמוז בזה על גוף האדם שנקראת 'עיר קטנה', וה' שולח את הנשמה "להלחם עליה", להלחם בשבילה למלטה מיצר הרע, ויעו"ש שהאריך ביסודות איתנים בענין מלחמת היצר.

להתבונן ממה הוא 'חי'

ותמצית הדברים שלמדנו, שכל המציאות של האדם הוא, שהוא נמצא תמיד במצב של מלחמה בין הנפש האלוקית להנפש הבהמית. ואי"ה בפרקים הבאים נלמד האריך מתוך כך הוא בא להסביר את מהות המדרגות של "צדיק ורע לו, צדיק וטוב לו", וכן אצל רשע, ומי נקרא 'רשע', ומי 'בינוני'.

אמנם נראה שגם כמה שדיבר בפרק זה יש בזה הפרש והבדל והרבה מדרגות של בני אדם, כי בוודאי שלכולם יש מלחמה, שהנפש האלוקית רוצה כך, ונפש הבהמית רוצה להיפך, אבל יש שינויים וחילוקי מדרגות בבני אדם, איזה חלק 'חי' אצלו באופן חזק יותר, ואיזה באופן פחות חזק, האם 'חי' אצלו יותר הרצון של הנפש האלוקית, או שמא הרצון של הנפש הבהמית. וכל אחד צריך לעשות חשבון לעצמו ולהתבונן מה ה'אני' שלו, שכשהוא רוצה ומתאוה למשהו, את מה הוא רוצה ואל מה הוא מתאוה; יש מי שה'אני' שלו הוא בעיני גשמיים, שמתאוה ורוצה רק בדברים גשמיים, לאכול ולשתות ושאר עניני החומר, אלא שביודעו ובראותו בספרים שאין טוב להתעסק רק בגשמיים, ויש לו גם נפש אלוקית שרצונה ללמוד ולהתפלל ולקיים מצוות, לכן הוא עושה גם את החלק הרוחני. אבל יש אחד שאצלו העיקר ה'אני' שלו, מה שרוצה ומתאוה, הוא לעניני רוחניות, אלא בכל זאת הוא בשר ודם ומרגיש רעב וחולשה לכן מוכרח הוא גם לאכול ולישון ולהתעסק בצרכי הגוף; ושני אנשים אלו רחוקים הם במדרגתם לגמרי זה מזה, כי אצל כל אחד יש את מה שהוא 'עיקר' בעיניו, ומה ש'טפל', מה 'חי' אצלו, ומה רק כתוספת, ויש בזה הרבה מדרגות, אבל יש יסוד אחד גדול, והוא שהאדם ניתן בידו הכח והיכולת לשלוט בעצמו ולהשתדל לעבוד על עצמו שה'אני' שלו יהיה הנפש האלוקית; וזה כל הלימוד שמלמד אותנו הפרק הזה, לעבוד ש'אני' הוא זה שרוצה ומשתוקק לעסוק בתורה ובמצוות, והמחשבה דיבור

ומעשה יהיו אך בהם, ואילו עניני עולם הזה יהיו אצלו כלאחר יד ומחוסר ברירה, דמאחר שיש לו נפש הבהמית והגוף דורש את שלו, מוכרח הוא גם לעסוק בענינים אלו, אבל לראות שיהיה כמה שפחות במצב שה'אני' ומהותו יחפצו בדברי העוה"ז.

הזמן גרמא לזה בחודש אלול

וכל זה מתקשר עם תחילת דברינו בענין עבודת ימי חודש אלול, שהעבודה בימים אלו הוא "אני לדודי", להבהיר לעצמו היכן ה'אני' שלו עומד, וזה זמן מוכשר וראוי להעמיד את עצמו לראות באיזה מקום נמצא ה'אני', האם "אני לדודי", שהנפש האלוקית פועמת בקרבי ושולטת על רצונותי, או שמא הנפש הבהמית.

ונדרש לזה התבוננות והעמקה טובא לראות איה מקום מצבו ומעמדו, כי יתכן אצל אדם אחד שבזמן אחד הוא במדרגה שה'אני' שלו הוא בענינים רוחניים, ובזמן אחר להיפך, לפי המצב ולפי המקום ולפי הזמן שבו נמצא, כי יש כל מיני שינויים שיכולים להשפיע על הדבר, כגון ההפרש בין ימות החול לשב"ק, והזמנים המרוממים של חדשי אלול ותשרי; אבל הכלל בזה הוא שהאדם צריך לראות עד כמה שלא ידו להגיע למדרגה זו להיות באופן הזה.

עסן עסט זיך...

בליובאוויטש יש ניגון על התיבות: "עסן עסט זיך, טרינקען טרינק זיך, וואס זאל מען טוהן אז ס'דאוונט זיך נישט". והמשמעות בזה הוא, שלאכול ולשתות זה נעשה כמאיליו והאדם נמשך בטבעו לזה, משא"כ להתפלל וללמוד אין הולך מאיליו וצריך למשוך ולהכריח את עצמו לזה. אבל אצל בעלי המדרגה הוא להיפך, שהעבודה ה' והתורה והתפילה עולים לו בניקל, אלא שמוכרח לעסוק בצרכי הגוף, לכן אוכל ושותה בעל כרחו.

שמעתי מאאמו"ר שלי"א, על אחד מהמשפיעים הגדולים, כמדומה שהיה זה הגה"ח רבי שלמה חיים קסלמן זצ"ל, כששרו פעם את הניגון הזה, פנה אל הנוכחים ואמר: איני מבין אתכם, וכי אם המצב היה להיפך, שהיה נמנע מכם לאכול ולשתות, וכי מה הייתם עושים אז, וכי אז גם הייתם יושבים ומנגנים זאת, הלא

הייתם הולכים תיכף אל הרופא שיושיע אתכם, ולמה זה כשהמצב הוא 'אז ס'דאוונט זיך נישט' אתם שרים ניגון ובזה יוצאים ידי חובה. הרי הדבר צריך לגרום לעשות ולפעול משהו...

וזה העבודה המוטלת על כל אחד, לראות היכן הוא נמצא בעולם, מה מושך אותו ומה הוא רוצה בחיים שלו, מה הם השאיפות שלו, מה הוא ה'אחת שאלתי' שלו, ודבר גדול הוא ששנינו כאן בפרק הזה.

יעזור השי"ת שנזכה לקיים את ה'אני לרודי', וממילא נזכה ל'ודודי לי', ולבחינת 'ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו', ונזכה להכין את עצמנו בהכנה הראויה בחודש אלול.

שבת קודש
יום טוב

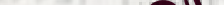
קנה לך שותפות קבע בהוצאת דברי תורתו של בעל ההילולא

**ב 10 ₪ לשבוע -
40 ₪ לחודש**

עסקה משתלמת

קנה לך זכות שותפות
+ זכות 2 הנצחות בשנה בגליון
בסך 72×12 ₪

**גש לעמדת ההתרמה
או חייג לטלפון
052-762-0204**

הדרה מלכות

הנה ימליץ טוב מעריכי

אחותו מרת יוסא הי"ד בעלה רבי קלמן לנדא הי"ד
אחותו מרת שרה הי"ד ובעלה רבי בצלאל שולמא כורנשטיין הי"ד

בן הרמ"ק רבינו יצחק וצ"ל"ח וילדיהם
אחוזו מ"י ויבועה אחוזו חז"ר

007 982

ואברהם עודנו עמר רפיד

ממקומו הוא יפן ברחמי לַעֲמוֹ
רבי, איד בין איד א שותף!

הזכירו לפניו השמינו לפניו תורה ומעשים טובים של שוכני עפר

הנה זה עומד אחר כותלנו, יומא דהילולא רבא של רביה"ק, שר התורה ועמוד העבודה,
אשר לשמו ולזכרו תאוות נפש, בצילו ישבנו וחמדנו ופריו מתוק לחיכנו
כ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה זיע"א וכל אחד ואחד מקווה ומצפה לזכות ביום הנכבד
והמסוגל להמשיך על ראשו מלוא הטנא ברכות טוב, ישועות ורפואות וכל המצטרך

ועתה כאשר הולכים ונדפסים דברי תורתו ואמרותיו
הטהורות והקדושות מדי שבת בשבתו, בעריכה מדוקדקת
ובהידור משובב לב - ומילתא דפשיטא שדבר זה הוא לנחת
רוח גדולה לפניו, כאשר שפתותיו דובבות בקבר - בוודאי
אשר כל אחד הנוטל חלק ונחלה בעול העריכה וההדפסה,
יזכה שיחזיק לו רבינו טובה מרובה ומרום מקומו ומעמדו
יפן לעורר עליו רחמים רבים

וכבר נודע אותו צדיק והתייחד במידת 'הכרת הטוב'
והחזיק טובה מרובה לכל אחד ואחד שהנה אותו,
ובוודאי אחז צדיק דרכו גם בעלמא דקשוט

על כן תצא הקריאה של חיבה לכל זרע אברהם אברהם:
**להרים את
תרומת הקודש
נדבה הגונה למען
הוצאת דברי תורתו
של רבינו**

ולכה"פ: סך 10 ₪ לשבוע
שהם 40 ₪ לחודש

ובעלותנו על ציון המצוינת מצבת קודש,
להעתיר תפילה ובקשה, ולבינו מרחש
שיתמלאו משאלותינו לטובה -
נוכל לומר בכל פה:

מתנייתא דמר מתנינא!

ולהתברך בזכות גדולה זו בכל מילי דמיטב,
ובשנה טובה ומתוקה, עלינו ועל כל ישראל, אמן ואמן

**יזכור אהבתם ויחיה זרעם
שלא תאבד שארית יעקב**